

Wolny czas spędzaj powoli... w miastach Cittaslow

Jeśli szukasz alternatywy dla intensywnego tempa życia – dla szybkiego jedzenia, szybkiego odpoczynania, szybkich kontaktów z innymi – odwiedzenie miast należących do sieci Cittaslow jest doskonałym pomysłem. Każde z nich dysponuje świetną ofertą krótszego i dłuższego wypoczynku: w szczególności dla całych rodzin, ale też dla miłośników kultury i pasjonatów aktywności fizycznej.

Członkowie ruchu stawiają na promowanie i upowszechnianie idei dobrego życia, dbanie o lokalność i zachowanie niepowtarzalnego charakteru przestrzeni miejskiej. Tradycyjna gościnność czyni je atrakcyjnymi dla każdego, kto szuka wytchnienia od codziennej gonitwy.

Miasta spod znaku ślimaka mogą się pochwalić walorami przyrodniczymi okolic, ciekawym dziedzictwem historycznym, lokalnymi wyrobami, w tym kulinariami bazującymi na naturalnych składnikach. Nieodzownym elementem dobrego życia są różne formy sportu i rekreacji, którym służą: parki, ścieżki i szlaki piesze i rowerowe, przystanie kajakowe i żeglarskie, a nawet stoki narciarskie. Członkowie Cittaslow dbają o przywracanie dawnej świetności zabytkowych budowli i tkanki miejskiej. W odrestaurowanych wnętrzach kipi życie kulturalne i działają placówki muzealne.

Zdecydowana większość – bo 22 z 31 – polskich „miasteczek dbających o lepszą jakość życia” leży na Warmii i Mazurach, ale ich idea zakorzeniła się także w Wielkopolsce, na Pomorzu Gdańskim i Środkowym, Górnym Śląsku, Opolszczyźnie, Lubelszczyźnie, Mazowszu i Ziemi Łódzkiej.

Podczas cyklicznych imprez organizowanych w ramach działania sieci można poznawać miasta oraz ich ofertę turystyczną. Co roku w maju lub czerwcu w wybranym z nich gości Festiwal Cittaslow, podczas którego prezentują się wszyscy krajowi członkowie ruchu. Natomiast pod koniec września w poszczególnych miejscowościach odbywają się imprezy rekreacyjne i kulturalne w ramach Tygodnia Cittaslow.

Na kolejnych stronach niniejszej publikacji przybliżamy wybrane atrakcje każdego z miasteczek, proponując kilka wycieczek, które pozwolą poczuć ich charakterystyczny klimat. Bieżące informacje o tym, co dzieje się w każdej z miejscowości, można znaleźć na www.cittaslowpolska.pl.

Skwerek Cittaslow w Lidzbarku, fot. Natalia Sieg

Kamieniczki staromiejskie
i Brama Lidzbarska w Bartoszycach,
fot. archiwum Urzędu Miasta Bartoszyce

Duch Gotyku

Zamek krzyżacki w Nidzicy

Gotycka warownia, wzniesiona w latach 1380-1400, to największy krzyżacki zamek rezydencyjno-obronny na Mazurach. Położony na wysokim wzgórzu, niegdyś otoczony moczarami rzeki Nidy, zabezpieczał od południa granice państwa zakonnego. Czteroskrzydłową twierdzę o wymiarach 62x44 m osadzono na wysokiej kamiennej podmurówce. Na poddaszu, w grubości murów, budowlę obiegają krążanki obronne – zarówno od strony zewnętrznej, jak i od strony dziedzińca. Najstarsza, zachodnia część zamku dominuje nad miastem. Jej fasadę zdobią duże ostrołukowe okna, a szczyty wieńczą sterczyny. Skrzydło wschodnie to budynek bramny flankowany wysokimi wieżami, krytymi dachami namiotowymi oraz zdobionymi wnękami i płaskimi dekoracjami. Nad bramą usytuowano dwukondygnacyjną kaplicę. Aktualnie w zamku mieszczą się: Muzeum Ziemi Nidzickiej, Nidzicki Ośrodek Kultury, siedziba bractwa rycerskiego i biblioteka, działają również pokoje gościnne i restauracja. Odbývają się tutaj m.in. turnieje rycerskie, Zamkowy Maraton Rockowy „ZMRock” i Inwazja Ognia i Muzyki.

fot. Paweł Koziński

Muzeum Pogranicza w Działdowie

Placówka powstała pierwotnie jako Interaktywne Muzeum Państwa Krzyżackiego. W 2018 r., po zakończeniu rewitalizacji gotyckiej części zamku krzyżackiego, przeniosła tam swoją siedzibę, rozszerzając działalność i zmieniając nazwę. Obecnie muzeum udostępnia dwie wystawy stałe. W ratuszu można zapoznać się z interaktywną wystawą państwa Zakonu Krzyżackiego, wykorzystującą projekcje 3D, multimedialne ekrany dotykowe, animacje, makiety oraz tradycyjne eksponaty. W zamku prezentowana jest wystawa pt. „Działdowo – miasto i ludzie dawnego pogranicza”. Ukazuje ona dzieje miasta i regionu od średniowiecza po II wojnę światową, a także historię niemieckiego obozu koncentracyjnego KL Soldau, korzystając ze stanowisk i prezentacji multimedialnych, przedmiotów zabytkowych i zrekonstruowanych.

fot. archiwum Muzeum Pogranicza w Działdowie

Warmińsko-Mazurskie Muzeum Pożarnictwa w Lidzbarku

Muzeum prezentuje sprzęt używany do gaszenia pożarów przez pokolenia lidzbarskich strażaków. Można tu obejrzeć kolekcję sikawek, motopomp, gaśnic, strażackich hełmów, mundurów i sztandarów (na zewnątrz także wozy strażackie). W placówce zgromadzone również zbiory związane z historią miasta, m.in. gazety, fotografie, dokumenty. Ekspozycja czynna w poniedziałki, środy i piątki (godz. 10.00-13.00).

Szlak Pętli Grunwaldzkiej

Bitwa pod Grunwaldem to symbol chwały polskiego oręża. Poznawaniu związanych z nią miejsc, zachowanych w nich pamiątek historii i współczesnych atrakcji, służy szlak drogowy, liczący 263 km. Miłośnikom kultury średniowiecza przypadną do gustu gotyckie zamki, kościoły, elementy fortyfikacji miejskich. Dzięki wytyczeniu trasy w formie kilku pętli, każdy może zaplanować sobie zwiedzanie indywidualnie.

Mury obronne zamku biskupów chełmińskich w Lubawie

Odrestaurowane fragmenty murów stanowią pozostałość po gotyckiej warowni wzniesionej w latach 1302-1326 przez biskupa Arnolda. Do I rozbioru Polski zamek był siedzibą biskupów chełmińskich. Potem niszczał, a po pożarze został rozebrany w 1826 r. Do dzisiaj przetrwały fundamenty skrzydeł budowli, fragmenty murów obronnych i jednej z baszt oraz ostrołukowy portal na dziedzińcu. W odtwarzanych piwnicach oraz skrzydłach zabudowy znajduje siedzibę Centrum Aktywności Społecznej, będą prowadzone działania edukacyjne i kulturalne.

fot. M. Grabowski

Baszta Kurzętnicka w Nowym Mieście Lubawskim

Jedna z dwóch zachowanych gotyckich baszt bramnych, będących elementami fortyfikacji miasta. Budowla, zwana też Basztą Brodniczką, powstawała wraz z murami miejskimi od lat 30. XIV w. Wzniesioną na planie kwadratu masywną bryłą nakryto dachem czterosпадowym. Przejście dla pieszych przebito w latach 20. XX w. Przy fragmencie muru przylegającym do baszty urządzono skwer, na którym ustawiono głaz z herbem miasta i dwie repliki armat, wykonane na potrzeby kręcenia filmu „Potop” z 1974 r.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Plaża nad Jeziorem Lidzbarskim w Lidzbarku

Lidzbarska plaża może się pochwalić najdłuższą w regionie zjeżdżalnią wodną na świeżym powietrzu. Poza tym są tutaj: pomosty wydzielające trzy baseny kąpielowe, wieża do skoków (o wysokości niemal 4 m), wiata, wypożyczalnia sprzętu wodnego, trzy boiska do siatkówki, punkt gastronomiczny i zaplecze sanitarne. Od plaży brzegiem jeziora wiedzie promenada, przy której ustawiono drewniane rzeźby. Kończy się w parku z m.in. placem zabaw. Przez Jezioro Lidzbarskie przepływa rzeka Wel, będąca atrakcyjnym szlakiem kajakowym.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Lidzbark

Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy

Granice województwa warmińsko-mazurskiego (gmina Lidzbark) obejmują część terenów parku. To głównie kompleksy leśne. Ich oś stanowi rzeka Brynica, żłobiąca głęboki jar (40-50 m), objęty ochroną w dwóch rezerwach. W jednym z nich rośnie liczący ponad 500 lat „Dąb Rzeczypospolitej” (obwód ok. 640 cm). Na obszarze parku wytyczono ponad 250 km szlaków rowerowych i pieszych oraz ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne.

Welski Park Krajobrazowy

Park obejmuje malowniczą dolinę rzeki Wel i jej okolice. Przełomowy odcinek rzeki chroni rezerwat Piekiełko. Oprócz niego utworzono jeszcze trzy rezerваты. W siedzibie parku działają muzea: etnograficzne i przyrodnicze. Rzeką wiedzie popularny szlak kajakowy. W parku wyznaczono sześć szlaków rowerowych, trzy pieszce i ścieżkę dydaktyczną. Przez jego tereny biegają też pieszki Szlak Grunwaldzki i drogowy Szlak Pętli Grunwaldzkiej.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Szlak kajakowy rzeki Drwęcy

Szlak (ok. 211 km) został wyznaczony od Rychnowskiej Woli. Rzeka ma źródła na stoku Dylewskiej Góry, a cała jej dolina objęta jest granicami rezerwatu. Do wsi Rodzone koło Lubawy w ciągu jednego dnia można dopłynąć z Samborowa. Kolejne etapy wiodą do Nowego Miasta Lubawskiego, a stamtąd np. do wsi Topiele (poza granicami województwa). Spływ można kontynuować Drwęcą do Torunia, gdzie uchodzi ona do Wisły, albo akwenami Pojezierza Brodnickiego.

Szlak kajakowy rzeki Wel

Wel wypływa z okolic Wzgórz Dylewskich, natomiast szlak kajakowy (98,5 km) rozpoczyna się na jeziorze Dąbrowa Wielka. Rzeka przecina Lidzbark, zaś uchodzi do Drwęcy w Bratianie koło Nowego Miasta Lubawskiego. Po drodze często zmienia kierunek biegu. Przepływa przez dziesięć jezior, co zapewnia jej wyrównany stan wody. Na szlaku kajakarze natykają się na odcinki o różnym stopniu trudności. Najtrudniejszy jest ten o charakterze potoku górskiego w rezerwacie Piekiełko.

Ośrodek Narciarski Kurza Góra w okolicy Nowego Miasta Lubawskiego

Największy ośrodek narciarski w północnej Polsce, działający w Kurzętniku koło Nowego Miasta Lubawskiego. Dysponuje trzema trasami zjazdowymi (łącznie blisko 2,5 km), obsługiwany przez wyciągi orczykowe, a częściowo także przez wyciąg taśmowy. Trasy wyposażono w system naśnieżania i sztuczne oświetlenie. Narciarze i snowboardziści mogą korzystać z wypożyczalni i serwisu sprzętu oraz usług szkółki narciarskiej. Działają tutaj tory do tubinga (łącznie 700 m) i lodowisko. Dodatkowymi atrakcjami są park rozrywki i restauracja. Infrastruktura ośrodka pozwala na organizowanie różnych form aktywności o każdej porze roku.

fot. archiwum Ośrodka Narciarskiego Kurza Góra

Park Miejski Łazienki Lubawskie w Lubawie

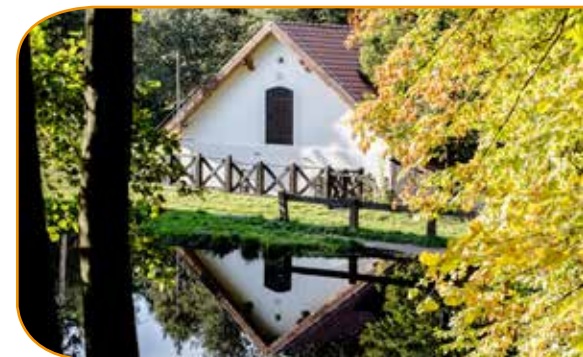
Zrewitalizowany park miejski to doskonałe miejsce do rekreacji i aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu, oferujące atrakcje dla całej rodziny. Na jego terenie znajdują się dwa większe stawy i jeden mały, połączone ze sobą kanałami. Swobodne przemieszczanie się umożliwiają ścieżki spacerowe i kładki. Odwiedzający park mają do dyspozycji plac zabaw, siłownię na świeżym powietrzu i park linowy. Na największym stawie wybudowano molo, a w jego pobliżu zlokalizowano scenę, przeznaczoną na występy artystyczne. W parku są organizowane imprezy rozrywkowe i rekreacyjne dla mieszkańców miasta i turystów.

fot. archiwum Urzędu Miasta Lubawa

Rezerwat przyrody Źródła Rzeki Łyny koło Nidzicy

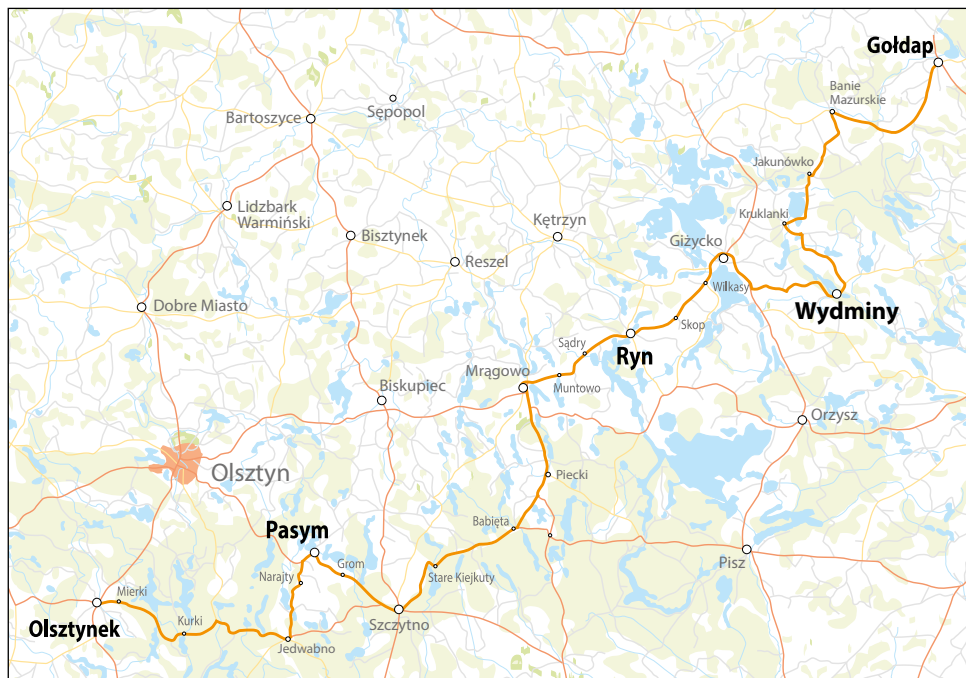
Położony na skraju Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej rezerwat chroni obszar źródłowy największej rzeki regionu. Zlokalizowany w pobliżu wsi Łyna, zajmuje ok. 121 ha. Obejmuje silnie zróżnicowaną morfologicznie, rozległą dolinę o stromych i wysokich (30-40 m) zboczach z licznymi bocznymi wąwozami. Można tutaj obserwować rzadko spotykany w Europie proces wstecznej erozji źródłiskowej. U wylotu doliny już w średniowieczu zbudowano młyn wodny. Poruszanie się po rezerwacie ułatwiają drewniane kładki, schody i poręcze. W sąsiedztwie rezerwatu udostępniono parkingi.

fot. Paweł Koziński

Historyczna trasa rowerowa w okolicy Działdowa

Nieoznakowana trasa przebiega przez miejsca związane z historią Ziemi Działdowskiej. Pętla wiedzie z Działdowa przez Księży Dwór, Prusinowo, Wysoką, Skurpie, Rudolfowo i Baranówkę. Przy drodze do Kurek warto odwiedzić cmentarz z I wojny światowej. W Księżym Dworze zachował się pałac rodziny Frankensteinów, a w lesie za miejscowością – średniowieczne grodzisko. Od Wysokiej rowerzyści jadą pieszym Szlakiem Grunwaldzkim, mijając miejsce popasu wojsk Jagiełły przed bitwą w 1410 r. W Skurpiu wznosi się dom rodzinny artysty Hieronima Skurpskiego. Między Rudolfowem a Baranówką znajdują się kolejne mogiły z I wojny światowej.

Muzeum Budownictwa Ludowego – Park Etnograficzny w Olsztynku

Odwiedzając skansen, możemy odbyć wędrowkę w czasie i przestrzeni. W Olsztynku prezentowanych jest 77 obiektów architektury wiejskiej z Warmii, Mazur, Powiśla i Małej Litwy, powstałych w XIX i XX w. Są to budynki mieszkalne i gospodarcze (m.in. młyn wodny, wiatraki, olejarnia, kuźnia, wędzarnia, garncarnia) oraz drewniany kościół. Ich wyposażenie pokazuje, jak wyglądało życie codzienne i obrzędy na wsi w minionych wiekach. Muzealne zbiory kultury materialnej oraz sztuki ludowej liczą ponad 10 tys. eksponatów. Klimat dawnej wsi przybliżają organizowane tutaj imprezy oraz hodowla zwierząt gospodarskich, budząca szczególne zainteresowanie dzieci.

Skansen powstał w 1909 r. jako Muzeum Wsi w Królewcu, ówczesnej stolicy Prus Wschodnich. W latach 1938-1942 przeniesiono go do Olsztynka. Obecnie do muzeum należą także dwa obiekty w centrum miasta: Salon Wystawowy w dawnym kościele oraz Dom Mrongowiusza. Tuż obok nich – w budynku ratusza – działa też inna placówka muzealna: Multimedialne Muzeum Obozu Jenieckiego Stalag IB oraz Historii Olsztynka.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Ratusz w Pasmiu

Malowniczym położeniem i niezwykłym klimatem Pasm przyciąga nie tylko turystów, ale i filmowców. Dlatego na ekranach kin i telewizorów często można zobaczyć charakterystyczne dla tego urokliwego miasteczka budowle. Należy do nich ratusz, wzniesiony w stylu angielskiego neogotyku. Za wzór projektującemu budowlę Karłowi Junlerowi służył zamek Babelsberg w Poczdamie – letnia rezydencja cesarza niemieckiego. Nowy ratusz wybudowano w latach 1854-1855 w miejscu średniowiecznego, spalonego jeszcze w 1583 r. Dwukondygnacyjną budowlę na planie prostokąta wzbogacono od frontu ryzalitem, przechodzącym w niską, czworoboczną wieżę. Korpus i wieżę zwieńczono krenelazem ozdobionym wieżyczkami w narożnikach.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Pasm

Zamek w Rynie

Imponującą warownię na wznieśieniu pomiędzy jeziorami Ołów i Ryńskim zakon krzyżacki wybudował pod koniec XIV w. Przez ponad dwa wieki służyła celom militarnym, potem mieściła urzędy, więzienie (XIX w.), instytucje kultury (po 1945 r.).

Pierwotnie budowla miała jedno skrzydło. Dwa kolejne wzniesiono w pierwszej połowie XVII w., czwarte – na początku XX w. Wszystkie mają po trzy kondygnacje i poddasze użytkowe otoczone gzymsiem z charakterystycznymi sterczykami w narożach. Po przebudowach zamek zyskał kształt prostokąta z wewnętrznym dziedzińcem. Obecnie mieści się w nim hotel, w którym znalazło się miejsce na ekspozycje historyczne. Odbywają się tutaj biesiady i zabawy rycerskie, imprezy kulinarne, a także – częściowo – Festiwal Kultury Średniowiecza Masuria 2.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Wieża ciśnień w Gołdapi

Miejscem, z którego można podziwiać panoramę Gołdapi i okolic, jest szczyt wieży ciśnień, jednego z najstarszych zabytków zachowanych w mieście. Budowla ma siedem kondygnacji i wysokość 46,5 m. Wzniesiona w 1905 r., nosi cechy stylu neogotyckiego. Aż do 1986 r. zapewniała mieszkańcom miasta zaopatrzenie w wodę. Po renowacji stała się jednym z najważniejszych obiektów turystycznych w Gołdapi. Wokół kopuły wieży powstało przeszklone pomieszczenie, w którym urządzono kawiarnię. Zewnętrzny taras widokowy dobudowano nad półkolistą kopułą, dookoła latarni zwieńczonej iglicą. Wejście tutaj dostarcza niezapomnianych emocji. W wieży działa ekspozycja regionalna i sklepik z pamiątkami.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Uzdrowisko w Gołdapi

Malowniczo położone na skraju Puszczy Rominckiej miasto to pierwsze uzdrowisko na Warmii i Mazurach. Jego profil borowinowo-klimatyczny sprzyja leczeniu chorób narządu ruchu, dróg oddechowych, układu krążenia oraz dolegliwości psychosomatycznych.

W Lesie Kumięcie działa sanatorium, a przy promenadzie nad jeziorem Gołdap – pijalnia wód mineralnych i leczniczych oraz tężnie solankowe (o długości 220 m i wysokości 8 m). Doprowadzone do tężni solanki wytwarzają mikroklimat o dużej zawartości jodu, wapnia, magnezu, potasu, sodu, bromu i fluoru.

Aktywny wypoczynek umożliwiają ścieżki piesze i rowerowe, plaża z wypożyczalnią sprzętu wodnego, a zimą – trasy dla narciarzy biegowych oraz stok na podgórskiej Pięknej Górze.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Safari w Zatykach koło Gołdapi

Niepowtarzalnych przeżyć dostarcza safari w mazurskim Gospodarstwie Ekologicznym niedaleko Gołdapi. Można tu oglądać m.in. stada danieli i różnych gatunków jeleni, muflony, dzikie owce arui, koniki Przewalskiego, tarpany, zebry i wielbłądy. Zwiedzający poruszają się samochodem terenowym z kierownicą-przewodnikiem. W ofercie jest też pływanie gondolą i amfibią, a także biesiady w „wiosce Jaćwingów” na wyspie.

Ekomarina w Rynie

Ekologiczną przystań żeglarską zlokalizowano przy odrestaurowanej promenadzie nad Jeziorem Ryńskim, niemal w centrum miasta. Zapewnia ona znakomite warunki pobytu żeglarzom pływającym Szlakiem Wielkich Jezior Mazurskich i pozwala poczuć jego klimat.

Stylowy budynek mieści kapitanat, sale szkoleniowe oraz pomieszczenia dla wodniaków. Na infrastrukturę portu składają się również m.in.: pomosty stałe i pływające z miejscami do cumowania dla 85 jachtów oraz slip do wodowania sprzętu pływającego. Nad jeziorem można korzystać ze ścieżek pieszych i rowerowych oraz terenów zielonych. Krótki spacer przez miasto nad jezioro Ołów pozwoli dotrzeć do plaży miejskiej z wypożyczalnią sprzętu wodnego.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Ryn

Szlak Fortyfikacji Mazurskich

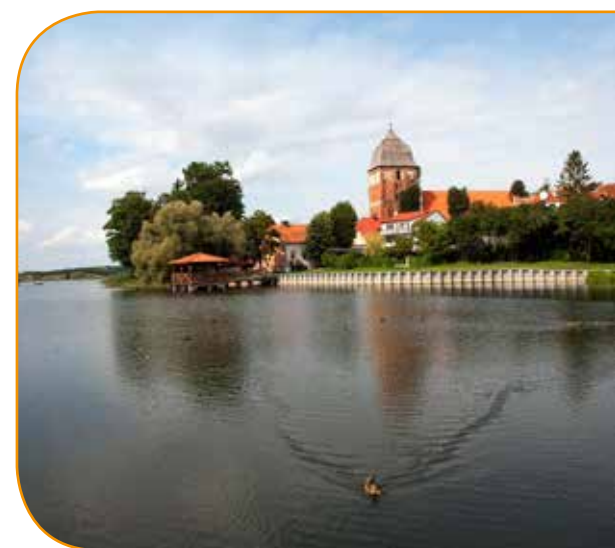
Ryn leży na szlaku drogowym, łączącym miejsca, w których zachowały się pamiątki burzliwej przeszłości Mazur, a jednocześnie pozwalającym na korzystanie z innych tutejszych atrakcji turystycznych. Podróżujący liczącą 438 km trasą zwiedzą staropruskie grodziska, zamki krzyżackie, twierdzę Boyen w Giżycku, umocnienia i schrony z czasów obu wojen światowych (z Wilczym Szańcem w Gierłożu i kompleksem w Mamerkach na czele). Na szlaku leży m.in. również Gołdap.

Rekreacja nad jeziorem Kalwa w Pasymiu

Wielkim atutem Pasymia jest malownicze położenie nad jeziorem Kalwa Wielka. Ma ono kształt zbliżony do podkowy o nieregularnych ramionach, oddzielonych od siebie półwyspem Ostrów z jeziorkiem Kalwa Mała na końcu.

Plażę miejską w Pasymiu urządzono przy ul. Ostrów, w jej pobliżu można też wypożyczyć sprzęt wodny. Wokół jeziora powstały liczne pomosty wędkarskie i żeglarskie, działają ośrodki wypoczynkowe, camping i pole namiotowe. Wypoczynek nad Kalwą będzie przebiegał w ciszy i spokoju, ponieważ na akwenie obowiązuje zakaz używania jednostek pływających z silnikami spalinowymi.

Kajakiem można stąd przepłynąć pod prąd Strugą Młyńską przez Jezioro Kiepuńskie na Jezioro Leleskie. Drugie połączenie wodne z jeziora Kalwa to rzeka Kalwa, która łączy się z rzeką Kośną, przepływającą przez jezioro Košno i stanowiącą atrakcyjny szlak kajakowy.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Trasy rowerowe okolic Pasymia

Mazurskie krajobrazy, piękno przyrody i pamiątki przeszłości zachęcają do rowerowych wędrowek wokół Pasymia. W okolicach miasta wytyczono dziewięć ciekawych tras – każda ma formę pętli, ze startem i metą w mieście.

Trasa „Czarci Kamień” (17 km) wiedzie do jeziora Dłużek, „Kamień Hindenburga” (32 km) – nad: Leleskie, Gromskie i Sasek Wielki, „Pasymskie Bunkry” (30 km) i „Kalwa” (21 km) – wokół Kalwy, „Graszk” (30 km) – nad Serwent, „Czarny Bocian” (20 km) – do Małszewskiego, „Babska Chata” (33 km) – do wsi Sąplaty, „Chamedafne Północna” (23 km) – wokół Leleskiego, „Pajtuński Młyn” (35 km) – do dawnego młyna wodnego nad Kośną.

Szlak kajakowy rzeki Marózki

Stanowiąca dopływ Łyny Marózka to niezwykle urokliwy szlak kajakowy. Większość kajakarzy wybiera start w okolicy Waplewa, skąd rzeka wijąc się po terenach podmokłych i leśnych (5-9 km) do jeziora Maróz. Po przeprawie przez nie (6 km) płynący docierają do Swaderek, gdzie konieczna jest długa przenoska (ok. 800 m). Dalej jednak czeka na nich najpiękniejszy odcinek rzeki, wiodący przez stary las (5 km). Spływ kończy się na Jeziorze Świętym koło Kurek (1 km). Po kilkusetmetrowej przenosce można go kontynuować łąną. W 1958 r. Marózką płynął przyszły papież Jan Paweł II, co upamiętniają tablice w Kurkach i Olsztynku.

fot. archiwum Urzędu Miasta Olsztyniek

Ośrodek Mazurski Okrągłe w okolicy Wydmin

Ośrodek oferuje możliwość uprawiania różnych form aktywnego wypoczynku przez cały rok. Sprzyja temu jego położenie na malowniczych, pagórkowatych terenach nad jeziorem Skomack Mały w sercu Mazur Garbanych, niespełna 30 km od Giżycka. To jeden z najpiękniejszych zakątków Mazur, który przyciąga wielu turystów, amatorów kontaktu z naturą i wypoczynku w jej otoczeniu. Ośrodek zapewnia doskonale warunki rekreacji rodzinom z dziećmi, miłośnikom aktywnego wypoczynku, wędkarzom, grzybiarzom, myśliwym, obserwatorom dzikiej przyrody. Zimą funkcjonuje tutaj stacja narciarska z oświetlonymi i naśnieżanymi stokami (cztery trasy, 1500 m), dysponująca taśmą dla początkujących. Przez cały rok działa tubing.

Na terenie ośrodka wydzielono Zoo Safari o powierzchni 100 ha, w którym żyje ponad 200 zwierząt. Dodatkową atrakcją kompleksu jest Arena RC Park Zabawek Zdalnie Sterowanych. Poza tym na gości czekają bar i restauracja specjalizująca się w tradycyjnych daniach kuchni polskiej i regionalnej.

☞ fot. archiwum Urzędu Gminy Wydminy

Rekreacja nad Jeziorem Wydmieńskim w Wydminach

Jedną z największych atrakcji Wydmin jest jezioro, nad którym leży miejscowość. Dzięki rozbudowanej linii brzegowej oraz licznych wyspom akwen o powierzchni 377 ha jest niezwykle atrakcyjny dla turystów. Położone na jego brzegach ośrodki wypoczynkowe i pola namiotowe oferują doskonałe warunki do wypoczynku. Można tu uprawiać wędkarstwo i sporty wodne, w szczególności kajakarstwo.

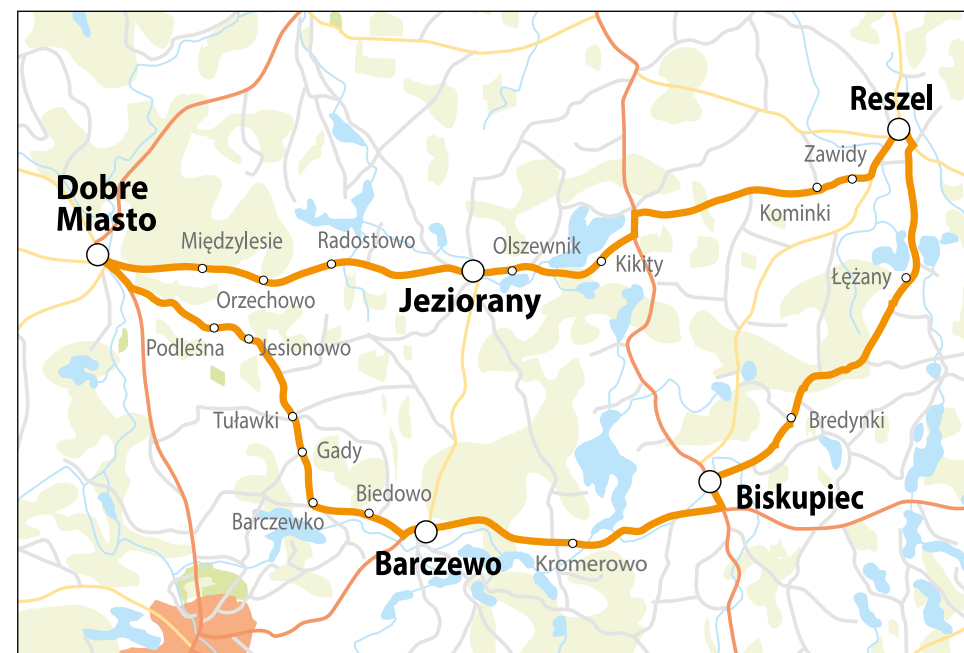
Okoliczne kompleksy leśne zachęcają do spacerów oraz zbierania runa leśnego. Urozmaicona rzeźba terenu uatrakcyjnia wędrowki piesze oraz rowerowe po wyznaczonych szlakach turystycznych.

Z centrum Wydmin traktem wyłożonym kamieniami można dojść do alejki nad jeziorem, która prowadzi do „garbatego” mostu. Wiedzie on na wyspę, która w przyszłości zostanie zagospodarowana z myślą o turystach.

☞ fot. archiwum Urzędu Gminy Wydminy

Szlak Wielkich Jezior Mazurskich

Najpopularniejszy i najdłuższy szlak żeglarski w Polsce. Liczy ponad 130 km, a wiedzie z Węgorzewa przez Giżycko i Mikołajki do Pisz. Jego odgałęzienia sięgają do Rynu i Rucianego-Nidz. Z myślą o wodniakach w najważniejszych punktach szlaku powstały nowoczesne ekomariny, liczne przystanie i wypożyczalnie sprzętu. Na system Wielkich Jezior Mazurskich składa się ponad 30 akwenów połączonych kanałami, w tym dwa największe w kraju – Śniardwy i Mamry. W sezonie turystycznym (od 15 kwietnia do 15 października) po kompleksie kursują statki wycieczkowe, które wypływają w rejsy z przystani w: Giżycku, Mikołajkach, Węgorzewie, Rucianem-Nidzie, Rynie, Rydzewie i Starych Sadach. Przeżycie niezwykłej przygody zapewni rejs prawdziwym żaglowcem.

Barczewo – miasto Feliksa Nowowiejskiego

W Barczewie zachowały się zabytki pamiętające początki miasta w XIV w. Jednak najsłynniejsza osoba z nim związana urodziła się tutaj w XIX w. To wybitny kompozytor, dyrygent, organista i chórmistrz Feliks Nowowiejski (1877–1946), autor muzyki m.in. do „Roty” i pieśni „O Warmio moja miła”, znanej też jako „Hymn Warmiński”. Na cześć artysty w 1946 r. miastu nadano nazwę Nowowiejsk, ale utrzymała się ona tylko przez trzy miesiące.

Obecnie przy szkole podstawowej w Barczewie stoi pomnik kompozytora, a w miejscu jego domu rodzinnego działa Salon Muzyczny im. Feliksa Nowowiejskiego. Prezentowane są tutaj pamiątki po artyście, m.in. rękopisy i kopie jego utworów, rzeczy osobiste, książki, obrazy, biurko oraz fortepian, na którym grywał. Odbywają się tu liczne koncerty, wystawy, spotkania naukowe, prowadzona jest nauka gry na instrumentach.

Cykliczną imprezą upamiętniającą kompozytora i upowszechniającą jego utwory jest Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej jego imienia, którego najważniejsze koncerty odbywają się w Barczewie.

☞ fot. Zbigniew Ramsko-Kozłowski

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Biskupcu

Zabytkowy rynek w Biskupcu

Sercem miasta jest starówka o średniowiecznym układzie przestrzennym, z rynkiem, od którego odchodzi siedem ulic. Zachowały się przy nich kamienice z XIX w. i początku XX w. Najbardziej charakterystyczna wznosi się przy ul. Floriańskiej 2. Uwagę zwraca również Stara Apteka sprzed 1800 r. Ważnymi budowlami starego miasta są dawny ratusz z 1895 r. i kościół pw. św. Jana Chrzciciela, którego pierwotna, gotycka bryła powstała w końcu XIV w. Na środku odnowionego rynku stoi pomnik ku czci walczących o polskość regionu.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Dobre Miasto

Skansen Miejski w Dobrym Mieście

W czterech zabytkowych kamienicach z przełomu XVII i XVIII w. zainscenizowano ekspozycje przybliżające pracę dawnych rzemieślników. Odtworzono tu zakłady usługowe z początku XX w.: szewsko-rymarski, krawiecki i fryzjerski, a także atelier fotograficzne oraz piekarnię z częścią mieszkalną. Dodatkowo w jednej z kamienic urządzono galerię sztuki prezentującą prace lokalnych artystów, w innej zaś – stałą ekspozycję historyczną dotyczącą okresu wojen napoleońskich w regionie oraz dziejów Dobrego Miasta. W skansenie organizowane są zajęcia warsztatowe, m.in.: tkackie, koronczarskie, ceramiczne, fotograficzne.

Galeria Revita Warmia w Jezioranach

Ośrodek Kultury Żywej i Rewitalizacji Prowincji Warmii i Mazur to centrum aktywności nie tylko kulturalnej. Oferuje wyroby sztuki dekoracyjnej i użytkowej oraz rzemiosła artystyczne lokalnych twórców (meble, obrazy, rzeźby, ceramikę, szkło, tkaniny, biżuterię, upominki). Organizuje spotkania z twórcami, warsztaty, lekcje o sztuce i tradycji, a także cotygodniowe Eko-Targi w okresie letnim (od maja do września). Prowadzi też punkt informacji turystycznej.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Zamek biskupów warmińskich w Reszlu

Monumentalną warownię, pomimo wielu przebudów, nadal cechuje gotycki charakter. Wznoszono ją w latach 1350-1400. Po upadku państwa zakonnego traciła znaczenie militarne, zyskując charakter rezydencji. Pod koniec XVIII w. władze urządziły w niej więzienie. W 1806 i 1807 r. zniszczyły ją pożary. Posądzoną o ich wywołanie Barbarę Zdunk spalono na stosie (to ostatnia taka egzekucja w Europie). Na budowlę składają się cztery różnej wielkości skrzydła, wieża główna oraz wieża bramna. Szczyt skrzydła południowego wieńczy strzelista wieżyczka z XIX w. Obecnie w zamku działają: galeria, pokoje gościnne i restauracja. W podziemiach urządzono ekspozycję wyposażenia rycerskiego i średniowiecznych narzędzi tortur.

Stare Miasto w Reszlu

Reszel (prawa miejskie w 1337 r.) może poszczycić się najlepiej zachowanym w regionie średniowiecznym układem urbanistycznym. Klimatyczna zabudowa Starego Miasta pochodzi jednak głównie z XIX w., ponieważ wcześniejszą strawiły pożary. Starszy jest monumentalny kościół pw. św. Piotra i Pawła, z okresu gotyku pochodzą również zamek oraz most (tzw. wysoki) nad Sajną. Park wzdłuż rzeki otacza starówkę od południa i wschodu. W centrum układu przestrzennego znajduje się kwadratowy rynek z klasycystycznym ratuszem z lat 1815-1816. Kolejną charakterystyczną budowlą to późnobarokowy kościół pw. św. Jana Chrzciciela. W mieście już pod koniec XIV w. funkcjonował system wodociągowy, a z jego elementów wykorzystano do 1971 r.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Szlak pieszo-rowerowy z Reszła do Świętej Lipki

Zabytkowy szlak liczy ok. 6 km i wiedzie lipową aleją. Wzdłuż drogi stoi 15 barokowych kapliczek z kamiennymi płaskorzeźbami. W przeszłości pielgrzymi wędrowali tędy do Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Świętej Lipce, nazywanego Częstochową Północy. Słynie ono z najpiękniejszego w tej części kraju barokowego kościoła (z lat 1687-1693), wzbogaconego o czworokątny krużganek z narożnymi kaplicami.

Szlak kajakowy rzeki Łyny (Dobre Miasto)

Łyna to największa rzeka regionu. Oznakowany szlak kajakowy jej polskiego odcinka liczy sobie 196 km (start w Brzeźnie Łyńskim). Zanim rzeka dopłynie do Dobrego Miasta, mija m.in. Jezioro Łańskie, rezerwat przyrody Las Warmiński i Olsztyn. Jedno- lub dwudniowe spływy, na trasie których znajdzie się Dobre Miasto, najwygodniej rozpocząć w stanicach wodnych Brąswałd, Cerkiewnik lub w samym Dobrym Mieście. Z kolei kończyć można w stanicach Smolajny lub Łaniewo. Rzeka na tych etapach płynie spokojnym nurtem, meandrując przez łąki i lasy.

Szlak kajakowy rzek Dadaj – Pisa Warmińska – Wadąg

Niezwykłe urozmaicone i malowniczy szlak, liczący ok. 50 km. Kajakarze ruszają z wybranej miejscowości nad jeziorem Dadaj, by wypłynąć z niego rzeką o tej samej nazwie. Jej przełom ma charakter górski (6 km). Przez Jezioro Tumiańskie rzeka dociera do jeziora Pisz, skąd wypływa jako Pisa Warmińska. W Barzewie (ok. 9 km) łączy się z nią rzeką Kiermas (dalszy bieg Kośnej). Z miasta dociera do jeziora Wadąg (10 km), z którego wypływa jako rzeka Wadąg. Po etapie w olsztyńskim Lesie Miejskim (9 km) wpada do Łyny przy elektrowni wodnej. Uciążliwe przenoski czekają kajakarzy w Barzewie (200 m) i przy elektrowni Wadąg.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Rekreacja nad jeziorem Dadaj

Drugi co do wielkości akwen Pojezierza Olsztyńskiego, z kilkunastoma wyspami, licznymi zatokami i półwyspami, położony jest ok. 5 km od Biskupca. Wokół jeziora działają hotele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe. Korzystanie z uroków wodnej rekreacji umożliwiają plaże i pomosty. W kilku miejscach można wypożyczyć sprzęt wodny. Największym ciekim wpływającym do jeziora jest rzeka Dymier. Wypływa z niego jako rzeka Dadaj, dając początek szlakowi kajakowemu wodącemu do Łyny. Duża głębokość (ok. 39 m) oraz bogata fauna czynią jezioro akwenem atrakcyjnym dla nurków i wędkarzy o każdej porze roku. Zimą można uprawiać tu żeglarstwo lodowe. Akwen upodobały sobie również biskupieckie morsy.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Biskupcu

Plaża nad Jeziorem Luterskim

Baza sportów wodnych zlokalizowana jest ok. 7 km od Jezioran w Kikicach nad Jeziorem Luterskim. Wypoczywający mają tutaj do dyspozycji plażę z częścią piaszczystą i trawiastą, pomost, plac zabaw, boisko do siatkówki plażowej. Działa wypożyczalnia sprzętu, oferująca rowery wodne, kajaki i deski SUP (do wiosłowania na stojąco). Drugie jeziorańskie kąpielisko znajduje się nad jeziorem Ring i również dysponuje wypożyczalnią.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Jeziorany

Trasy rowerowe okolic Jezioran

Miłośnicy aktywnego wypoczynku mogą poznawać walory kulturowe oraz przyrodnicze miasta i gminy, korzystając z czterech tras rowerowych. Wszystkie mają formę pętli, ze startem i metą w Jezioranach. Szlak niebieski (długość 24 km) wiedzie do Kikic nad Jeziorem Luterskim (gdzie zlokalizowana jest plaża i wypożyczalnia sprzętu wodnego) i Zerbunia (cmentarz wojskowy z okresu I wojny światowej). Zielony (24 km) prowadzi do Derca i Radostowa. Żółty (18 km) przez Tłokowo i Franknowo dociera do rezerwatu ptactwa wodnego i błotnego Ustnik. Szlakiem czerwonym (17 km) można dotrzeć do Krokowa przez Wójtówko, Kalis i Lekity.

Szlak Kopernikowski

Szlak drogowy o długości blisko 300 km wiedzie przez miejsca, w których żył i pracował słynny astronom. Trasa umożliwia m.in. poznanie gotyckich budowli, których mury pamiętają Kopernika, a także odwiedzenie planetariów czy obserwatoriów astronomicznych. Mikołaj Kopernik przebywał na Warmii w latach 1503-1543, głównie w Lidzbarku Warmińskim, Olsztynie i Fromborku. To najważniejsze miasta na szlaku, w których zachowało się najwięcej pamiątek po astronomie. Na Wzgórzu Katedralnym we Fromborku działa poświęcone mu muzeum. Na szlaku leżą również m.in. Nowe Miasto Lubawskie, Lubawa, Olsztynek, Dobre Miasto, Orneta i Elbląg.

Powiat olsztyński

Największy powiat w województwie warmińsko-mazurskim jest członkiem wspierającym sieci Cittaslow. Na powiat składa się dwanaście gmin, spośród których pięć (miejsko-wiejskich) należy do sieci: Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany i Olsztynek. Pozostałe gminy (wiejskie) powiatu to: Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Kolno, Purda, Stawiguda i Świątki. Tereny powiatu olsztyńskiego to doskonale miejsce dla wszystkich, którzy uciekają od zgiełku wielkich miast. Tutaj mogą podziwiać piękno natury, zwiedzać miasteczka pełne zabytków i urokliwe wsie zagubione wśród lasów. Niektóre z nich pamiętają czasy najśłynniejszego mieszkańca tych ziem, Mikołaja Kopernika, który spędził na Warmii 40 lat.

Powiat znany jest z lasów pełnych zwierzyny, czystych jezior i rzek. Wiele obszarów szczególnie cennych przyrodniczo objęto ochroną w ramach rezerwatów (m.in. Ostoja bobrów na rzece Pasłęce, Las Warmiński, Jezioro Košno, Kamienna Góra, Ustnik). Dużym zainteresowaniem cieszy się leśne arboretum w Kudypach. Amatorzy wypraw kajakowych mają do dyspozycji atrakcyjne szlaki: Łynę, Wadąg, Pisę Warmińską i Dadaj, Marózkę i Symsarnę.

Charakterystyczne dla całej Warmii są liczne przydrożne kapliczki. Zainteresowanie budzą również inne atrakcje kulturowe powiatu, m.in.: unikatowy skansen w Olsztyнку, sanktuarium maryjne w Gietrzwałdzie, szaniec pozostały po bitwie wojsk napoleońskich z armią rosyjską w Jonkowie, Skansen Miejski z pracowniami rzemieślniczymi w Dobrym Mieście, Kalwaria Warmińska w Głotowie, staropruskie kurhany i Lawendowe Muzeum Żywe w Nowym Kawkowie. Warto tutaj również kosztować regionalnej kuchni i poznawać ciekawych ludzi.

Szlak rowerowy Gościniec Niborski

Trasa została wytyczona na części historycznego traktu zwanego królewskim, który niegdyś łączył Warszawę z Królewcem. Wiedzie ona z okolic Olsztyna (Gąglawki) do Napiwody, a dalej do Nidzicy (dawniej zwanej Niborkiem), licząc łącznie ok. 50 km. Szlak prowadzi głównie przez malownicze lasy Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, w dużej części wzdłuż Łyny. Pozwala to rowerzystom na podziwianie piękna warmińskiej przyrody i oddychanie pełną piersią. Po drodze mogą oni również odkrywać ślady od dawna nieistniejących wsi.

Kapliczka w Brąswaldzie u stóp kościoła pw. św. Katarzyny, fot. archiwum Starostwa Powiatowego w Olsztynie

Łyna w okolicach Bartąga w gm. Stawiguda, fot. archiwum Starostwa Powiatowego w Olsztynie

Zamek biskupów warmińskich w Lidzbarsku Warmińskim

Imponującą gotycką warownię wzniesiono (1350-1355) przy ujściu Symsarny do Łyny, jako siedzibę biskupów warmińskich. Od końca XVI w. zatracala charakter obronny.

Czteroskrzydłowy zamek w formie kasztelu zachował się do dziś jako jeden z niewielu jemu podobnych. Jego dziedziniec otaczają efektowne krużganki, za przyczyną których nazywano go Wawelem Północy. Szczególne wrażenie robią Wielki Refektarz i kaplica św. Anny z rokokowym wyposażeniem, a także odrestaurowane piwnice.

Obecnie w budowlu funkcjonuje Muzeum Warmińskie (oddział Muzeum Warmii i Mazur), którego stała ekspozycja została poświęcona jej wybitnym mieszkańcom. Byli wśród nich: Ignacy Krasicki i inni biskupi warmińscy, a także Mikołaj Kopernik. Prezentowane są tutaj również wystawy malarstwa oraz sztuki średniowiecznej regionu. W zbiorach znajdują się też inne pamiątki historii i dokumenty, w tym akt zawarcia II pokoju toruńskiego. W piwnicach urządzono ekspozycję na temat dziejów budowlanych zamku. Uznając wyjątkową wartość kulturową zabytku, w 2018 r. prezydent RP nadał mu rangę pomnika historii. Niedaleko od warowni wznosi się zrewitalizowany letni pałac biskupi, w którym działa Oranżeria Kultury.

fot. Paulina Zdanowicz

Stare Miasto w Orniecie

W Orniecie zachował się pierwotny układ zabudowy starówki. Rynek otaczają barokowe kamienice z podcieniami z XVII i XVIII w., na fasadach niektórych z nich widnieją oryginalne zdobienia.

Na rynku wznosi się najlepiej zachowany w regionie gotycki ratusz (sprzed 1359 r.). W jego wieżyczce wisi najstarszy dzwon na Warmii (z 1384 r.). Dwuspadowy dach budowli wieńczy barokowa wieżyczka zegarowa. Zachodnią ścianę ozdabia schodkowy szczyt ze sterczykami. Drugą charakterystyczną budowlą starówki to kościół pw. św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty. Świątynia (wybudowana w latach 1338-1349) imponuje strzelistymi, gotyckimi murami, z ceramicznymi płaskorzeźbami, ozdobnymi szczytami i wykończeniami dachu.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Ornetka

Muzeum Gazownictwa Warmii i Mazur w Górowie Iławeckim

Placówka prezentuje ciąg technologiczny do produkcji gazu z węgla kamiennego. Otwarto ją w 1994 r. w zabytkowej gazowni, która działała w latach 1908-1945 i 1964-1992. Można tu też obejrzeć m.in. dawne gazomierze, kuchenki i piecyki gazowe. Zwiedzanie po umówieniu się telefonicznie. W Górowie Iławeckim działa również Muzeum Miejskie z kolekcjami militariów i przedmiotów związanych z życiem i kulturą regionu. Będąc w mieście, warto też odwiedzić park rekreacyjno-sensoryczny wokół Stawu Garncarskiego.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Brama Lidzbarska w Bartoszczach

Najstarszy zabytek architektury świeckiej w Bartoszczach to zachowany element gotyckich fortyfikacji miasta z połowy XIV w. Bramę wzniesiono z czerwonej cegły, na planie prostokąta. Trzy kondygnacje nad prześwitem zostały z obu stron ozdobione blendami i zwieńczone szczytami ze sterczykami. Wewnątrz umieszczono dwa dzwony: większy z 1517 r. (przeniesiony na początku XIX w. z burzonego ratusza), mniejszy z 1767 r.

Kościół pw. św. Michała Archanioła w Sępopolu

Monumentalna gotycka budowla dominuje w pejzażu miasta. Wznoszono ją etapami w drugiej połowie XIV w., na planie prostokąta. Kwadratową wieżę dobudowano do korpusu na przełomie XV i XVI w. We wnętrzu świątyni doczekały obecnych czasów elementy gotyckiego i barokowego wyposażenia. Przy kościele wznosi się zabytkowa plebania z XIX w. Obok zachowały się także fragmenty średniowiecznych murów miejskich z elementami baszty.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Kościół pw. św. Macieja Apostoła i Najdroższej Krwi Pana Jezusa w Bisztyнку

Świątynia zasłynęła cudem eucharystycznym podczas konsekracji w 1400 r. Zaowocował on trwającym do dziś kultem Najdroższej Krwi Pana Jezusa. Pierwotnie gotycką budowlę po pożarze pod koniec XVIII w. odbudowano w stylu późnego baroku. Ozdobną fasadę zwieńczono półwałnym naczółkiem. We wnętrzu kościoła zachowało się głównie późnobarokowe i rokokowe wyposażenie. Na murze otaczającym świątynię ustawiono rzeźby dwunastu apostołów naturalnej wielkości.

Kościół pw. św. Katarzyny w Braniewie

Monumentalna gotycka świątynia w najstarszym mieście warmińskim (prawa miejskie w 1254 r.) powstawała praktycznie przez całe stulecie (1343-1442). Została wzniesiona w miejscu, gdzie już wcześniej (od około 1251 r.) stał drewniany kościół ku czci św. Katarzyny. Nową budowlę w pełni użytkowano od 1399 r., ale do ostatecznego ukończenia prac minęły kolejne dziesięciolecia.

Pod koniec II wojny światowej kościół doznał największych zniszczeń w okresie swojej 600-letniej historii. Jego odbudowę i restaurację rozpoczęto w 1979 r., a trzy lata później zaczęto ponownie odprawiać w nim nabożeństwa. W 2001 r. została nadana mu godność bazyliki mniejszej. Od 2017 r. w kościele rozbrzmiewa dźwięk organów piszczałkowych firmy Gebr. Stockmann z 1951 r., sprowadzonych z Dortmundu.

Na wyposażenie kościoła składają się m.in.: empora z 1500 r., ołtarze, obrazy (w tym z wizerunkiem św. Katarzyny z 1803) i rzeźby. W jednej z kaplic w podziemiu przechowywane są relikwie bł. Reginy Protzman, patronki miasta.

fot. archiwum Urzędu Miasta w Braniewie

Kompleks Rekreacyjno-Rehabilitacyjny „Zdrowe Braniewo”

Nowoczesny obiekt powstał z myślą o mieszkańcach miasta i odwiedzających je turystach. Został wyposażony we wszelkie udogodnienia, dzięki którym można zadbać o kondycję fizyczną, a w szczególności o umiejętności pływackie.

Basen sportowy, w którym wydzielono sześć torów, doskonale nadaje się do treningów oraz pływania rekreacyjnego. Osoby w każdym wieku, które chciałyby odprężyć się i zrelaksować, mają do dyspozycji basen rekreacyjny z wodą podgrzewaną do 30 stopni C. Basen został wyposażony w dysze masujące stopy, plecy i całe ciało. Zwolennicy gorących kąpiei parowych mogą skorzystać z sauny. Natomiast na osoby, które preferują wysokie temperatury w wodzie, czeka jacuzzi.

fot. archiwum Urzędu Miasta w Braniewie

Szlak Fortyfikacji Trójkąta Lidzbarskiego

Ścieżka spacerowa o długości 3 km wytyczona w lasach Nadleśnictwa Orneta pomiędzy wsiami Krosno i Kaszuny. Pozwala poznać jeden z najciekawszych i najlepiej zachowanych fragmentów Trójkąta Lidzbarskiego – najdłuższej linii umocnień dawnych Prus Wschodnich. Składało się na nią ponad 1000 schronów wzniesionych w latach 1932-1937 na północ od Lidzbarka Warmińskiego i Ornety. Celem lepszego zamaskowania prowadzonych prac oraz zabezpieczenia linii przed bronią pancerną zbudowano ją w głębi kompleksów leśnych. Trasa prowadzi do wielu dobrze zachowanych obiektów. W lepszym poznaniu ich konstrukcji oraz historii ich budowy pomaga 12 tablic informacyjnych ustawionych przy ścieżce. Na jej przejście i obejrzenie schronów warto zarezerwować sobie około półtorej godziny.

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo

Część tego najdłuższego szlaku rowerowego w Polsce przebiega przez województwo warmińsko-mazurskie (ok. 400 km) i umożliwia zwiedzanie jego północnych terenów, bardzo malowniczych oraz obfitujących w atrakcje przyrodnicze i kulturowe. W regionie wydzielono trzy odcinki szlaku, nazwane królestwami rowerowymi: „Nad Zalewem Wiślanym” (93 km), „Warmia i okolice” (147 km) i „Północne Mazury” (153 km). Trasa wiedzie m.in. przez miasta należące do Cittaslow: Górowo Iławeckie, Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Sępól (Warmia i okolice), Gołdap („Północne Mazury”). Kolejne etapy pokonywania Green Velo można urozmaicać wycieczkami po licznych trasach lokalnych. Jadący szlakiem mogą korzystać z Miejsc Obsługi Rowerzystów, wyposażonych w stojaki, ławy, stoły, wiaty, kosze na śmieci i tablice informacyjne. Na turystów czekają również Miejsca Przyjazne Rowerzystom, czyli rekomendowane obiekty (noclegowe, gastronomiczne, usługowe), które dostosowują swoją ofertę do potrzeb miłośników dwóch kółek.

Górowo Iławeckie – miasto na szlaku Green Velo, fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Trasa rowerowa Lidzbark Warmiński – Orneta

Liczącą 28 km trasę wytyczono na nasypie dawnej linii kolejowej, czynnej w latach 1905-1945. Biegnie ona wśród pól i lasów, a charakteryzują ją minimalne różnice wzniesień. Po drodze rowerzyści mijają stare wiadukty i przydrożne kapliczki oraz warte zwiedzenia zabytki: gotycki kościół pw. Św. Krzyża w Opinie i barokowe sanktuarium maryjne w Krośnie. Jadący mogą skorzystać z dwóch stref wypoczynku z miejscami do grillowania, stolikami i ławeczkami (Łaniewo, Opina).

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Józefa w Krośnie położone w pobliżu trasy, fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Orneta

fot. archiwum Urzędu Miasta Bartoszyce

Park Elżbiety w Bartoszycach

Atrakcyjny teren rekreacyjny usytuowany u podnóża Góry Zamkowej. W jego skład wchodzi staw w kształcie serca oraz ciąg spacerowy wzdłuż łąny. Park został ufundowany w 1903 r. przez pierwszego starostę bartoszyckiego Heinricha von Gottberga dla upamiętnienia jego zmarłej żony Elżbiety. Przekazał on miastu teren o powierzchni 2,78 ha, który w kolejnych latach został urządzony w oparciu o projekty architekta ogrodowego Larassa z Bydgoszczy, twórcy m.in. placu Waltera Simona w Królewcu. Park zagospodarowano dzięki staraniom powstałego w 1887 r. Towarzystwa Upiększania Miasta oraz fundacji prywatnych.

Termy Warmińskie w Lidzbarku Warmińskim

Nowoczesny kompleks basenowo-rekreacyjny, wykorzystujący wody termalne, zapewniający pełen zakres atrakcji wodnych i usług dodatkowych.

Strefa Termy Aktywnej obejmuje baseny (pływacki, wielozadaniowy i dla dzieci), niecki jacuzzi i sezonową Dziką Rzekę. W strefie Termy Relaks można korzystać z basenów (solankowego, witalnego i hipertermicznego zewnętrznego), jacuzzi i kanału przepływowego. Strefa Wellness oferuje szeroką gamę zabiegów. Na Strefę Saun składają się: sauny fińska i parowa, sanarium, groty aromatyczna i solna, baseny źródłany i zanurzeniowy, natryski (wewnątrz), a także sauna fińska i termalny basen schładzający (na zewnątrz).

W skład Centrum Aktywności Zewnętrznych wchodzi: park linowy, ścianka wspinaczkowa, plac zabaw, boisko, korty tenisowe, staw z plażą, altanami i miejscami do grillowania. W części konferencyjnej kompleksu znalazły się m.in.: sale spotkań, kręgielnia, dyskoteka i restauracja. Zakwaterowanie zapewnia wioska wakacyjna.

fot. Termy Warmińskie

Szlak kajakowy rzeki Łyny (Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Sępól)

Główna rzeka regionu to atrakcyjny szlak kajakowy (196 km). Od Dobrego Miasta wiedzie on m.in. przez Smolajny i Łaniewo do Lidzbarka Warmińskiego. Tu do Łyny dopływa Symsarna, którą również warto przebyć kajakiem. Dalej Łyna płynie przez Rogóż i Perkujki do Bartoszyca, a potem przez Szylinę Wielką do Sępola, gdzie wpada do niej Guber. W każdej z wymienionych miejscowości jest stacja wodna (w Lidzbarku Warmińskim nawet dwie), umożliwiające wygodne rozpoczęcie lub zakończenie spływu. Ostatnia ze stanic mieści się w Stopkach, z których do miejsca przecięcia przez rzekę granicy z Rosją jest ok. 5 km. W dolnym biegu Łyny meandrujący nurt jest szeroki i spokojny. Głównym utrudnieniem dla kajakarzy jest kilka elektrowni wodnych, które wymuszają przenoski.

Sępól w zakolu Łyny, fot. Robert Zakrzewski

Pomnik przyrody Diabelski Kamień w Bisztynku

Diabelski Kamień to drugi co do wielkości głaz narzutowy w Polsce. Ma 28 m obwodu i wystaje z ziemi na ponad 3 m. Granitowa skała jest silnie spękana, widnieją w niej jasnoszare i różowe skalenie oraz niewielkie ziarna kwarcu. Według jednej z legend, przyniósł ją do Bisztynka czart, który śpieszył się, by wziąć we władanie duszę syna ubogiego szewca. Inna legenda mówi o spełnieniu się życzeń tych, którzy obejdą głaz dwa razy dookoła. Wcześniej był on nazywany Biskupim Kamieniem, co miało się przełożyć na nadanie nazwy miastu.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Dom podcieniowy Mały Holender w Żelichowie/Cyganku (okolice Nowego Dworu Gdańskiego)

Dom w zakolu rzeki Tugi zbudowano w XVIII w., a renowacja w 2010 r. podkreśliła jego pierwotną architekturę. Eksponowane w nim zbiory obejmują sprzęty i przedmioty z dawnych gospodarstw żuławskich. Ciekawostką są m.in. ręcznie robione cegły z odcisniętymi palcami, łapami kotów i psów, a także... dżdżownica.

Odwiedzający mogą uczestniczyć w warsztatach serowarstwa, piwowarstwa i ceramiki, a także nocować w pokojach stylizowanych na izby dawnych gospodarzy. Mają również do dyspozycji rowery, kajaki i łodzie wiosłowe. W pobliżu znajdują się: park ze starodrzewem, miejsce na ognisko, pole namiotowe, miejsce do cumowania. Więcej o Żuławach, ich zabytkach, mennonitach i historii regionu można się dowiedzieć, odwiedzając Żuławski Park Historyczny w Nowym Dworze Gdańskim.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Żuławska Kolej Dojazdowa w Nowym Dworze Gdańskim

Sieć kolei wąskotorowej (750 mm) na terenie powiatu nowodworskiego, z bazą w Nowym Dworze Gdańskim. Planowe połączenia, cieszące się zainteresowaniem turystów, realizuje w okresie wakacyjnym (codziennie) oraz w maju, czerwcu i wrześniu (w weekendy). Dodatkowo organizuje specjalne przejazdy, np. na festyn „Lata z Radiem” w Stegnie. Kolej oferuje też możliwość zamówienia prywatnego kursu w wybranym terminie. Obecnie ŻKD obsługuje trzy linie: Nowy Dwór Gdański – Stegna Gdańska (15 km), Sztutowo – Mikołszewo – Ujście Wisły (15 km) oraz Nowy Dwór Gdański – Tuja. Szczególną atrakcją jest podróżowanie w upalne letnie dni w otwartych wagonach zwanych „letniakami”.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Kościół pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie

Wokół Puszczy Zielonki wiedzie drogowy Szlak Kościołów Drewnianych. Na jego trasie zwraca uwagę przepiękny XVII-wieczny kościółek w Długiej Goślinie (ok. 6 km od Murowanej Gośliny).

Początki tutejszej parafii datują się na 1325 r., a jej pierwszą patronką była św. Otylia. Zachowany kościół wybudowano w latach 1623-1625. Na początku XVIII w. do korpusu dobudowano wieżę, zwieńczoną barokowym hełmem. W 1918 r. parafia obrała za patronkę św. Marię Magdalenę. W ołtarzu głównym wisi obraz z XIX w. z jej wizerunkiem, ufundowany jako wotum za odzyskanie przez Polskę niepodległości. W kościele zawsze w pierwszą sobotę sierpnia odbywa się Festiwal „Musica Sacra, Musica Profana”. W ostatnich latach występowali tu m.in.: Konstanty Andrzej Kulka, Edyta Geppert, AudioFeels, Waldemar Malicki, Natalia Niemen.

fot. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Murowana Goślina

Trasy rowerowe okolic Murowanej Gośliny

Ponad połowę obszaru gminy pokrywają lasy, w tym Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka. Do jej najodleglejszych zakątków pozwala dotrzeć sieć ponad 500 km oznakowanych szlaków rowerowych. Ich trasy wiodą m.in. do pięciu rezerwatów przyrody: Żywiec Dziewięciolistny, Las Mieszany w Nadleśnictwie Łopuchówko, Jezioro Czarne, Jezioro Pławno oraz Klasztorne Modrzewie koło Dąbrówki Kościelnej.

Przez puszcę przebiega też liczący ponad 40 km odcinek Wielkopolskiej Drogi Św. Jakuba (oznaczonej symbolem białej muszli z wpisanym czerwonym krzyżem), będącej częścią europejskiej sieci szlaków pielgrzymkowych do grobu św. Jakuba w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Murowana Goślina jest laureatem Grand Prix konkursu „Gmina przyjazna rowerzystom”. Na terenie gminy odbywają się liczne imprezy promujące turystykę rowerową oraz aktywność sportową.

foto. archiwum Urzędu Miasta i Gminy Murowana Goślina

Wieża Woka w Prudniku

Jedna z najstarszych budowli tego typu w Polsce i najstarszy zabytek miasta. Jedyne widoczne ślady po tutejszym zamku, który spłonął w 1806 r. Jej nazwa wzięła się od Woka z Rosenberga, który w 1255 r. podjął decyzję o jego budowie. Pierwotnie cylindryczna wieża pełniła funkcję miejsca ostatecznej obrony twierdzy. Grube ściany i wejście usytuowane na wysokości 12,5 m czyniły ją bastionem nie do zdobycia.

Po odrestaurowaniu i dobudowaniu hurdycji, licząca 41 m wysokości budowla pełni funkcję punktu widokowego, z którego można podziwiać panoramę miasta i Gór Opawskich. Wieża Woka jest też elementem polsko-czeskiego produktu turystycznego „Wieża pogranicza”. Można z niej korzystać od 1 maja do 30 września. Jej udostępnianie pozostaje w gestii Muzeum Ziemi Prudnickiej.

foto. archiwum Urzędu Miejskiego w Prudniku

Trasy rowerowe okolic Prudnika

Miasto i jego okolice to idealne miejsca do uprawiania turystyki rowerowej. Są tutaj zarówno trasy rodzinne, jak i przeznaczone dla wytrawnych kolarzy. Oprócz walorów przyrody, uatrakcyjniają je wieże widokowe i miejsca biwakowe. Dzięki współpracy z partnerami czeskimi, szlaki rowerowe łączą miejscowości po obu stronach granicy.

Trasa „Śladami Franciszka Surmińskiego i Stanisława Szozdy – legend polskiego kolarstwa” wiedzie w pobliżu tak ciekawych miejsc, jak Sanktuarium św. Józefa w Prudniku Lesie, gdzie był więziony prymas Stefan Wyszyński.

Infrastruktura rowerowa Gór Opawskich umożliwia organizację imprez dla amatorów i profesjonalistów. Najbardziej znana to Memoriał im. Stanisława Szozdy, który co dwa lata ma rangę eliminacji Mistrzostw Polski w Kryterium Ulicznym.

Park Miejski w Prudniku, foto. archiwum Urzędu Miejskiego w Prudniku

Ratusz w Głubczycach

Głubczycy leżą nad rzeką Psiną, na historycznym szlaku handlowym Opole – Olomuniec – Brno. Prawa miejskie otrzymały przed 1253 r. Wśród zabytków miasta wyróżnia się ratusz, odbudowany w latach 2006-2008 po zniszczeniu w czasie II wojny światowej (obecnie siedziba muzeum). Przy odbudowie zachowano w parterze uliczkę z sukienicami z XIII w. Nowa budowla ma cechy stylu renesansowego, nadane jej w 1570 r., po przebudowie wcześniejszego gotyckiego ratusza. Nad bryłą dominuje osmiokątna wieża z tarasem widokowym, zwieńczona kilkustopniowym hełmem. Przy ratuszu stoi barokowa kolumna maryjna z 1738 r., autorstwa Antona Jörge. Na postumencie umieszczono figurę Marii Niepokalanie Poczętej na ziemskim globie. Przy narożnikach cokołu ustawiono posągi świętych: Sebastiana, Rocha i Idziego.

foto. Andrzej Drzazga

Kemping w Pietrowicach koło Głubczyc

Okolice Głubczyc słyną z malowniczych krajobrazów i przyrody. Część terenu gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Rejon Mokre–Lewice, obejmującego fragment Gór Opawskich. Tutaj leży wieś Pietrowice (12 km od Głubczyc), w pobliżu której działa kemping o wysokim standardzie (czynny od 1 kwietnia do 31 października). Jego atrakcją jest kąpielisko nad zalewem, z wieżą do skoków oraz ślizgawką (wysokość 11 m, długość 25 m). Ośrodek oferuje zakwaterowanie w budynku hotelowym i murowanych domkach, na polu namiotowym i stanowiskach carawaningowych. Do dyspozycji goście mają m.in.: kręgielnię, plac zabaw, boisko do siatkówki i koszykówki.

foto. Tomasz Michalewski

Szlak rowerowy Leśno Rajza w okolicach Kalet

Kalety leżą w sercu rozległych kompleksów leśnych, co stwarza doskonałe warunki do aktywnego wypoczynku. W ramach porozumienia partnerskiego na terenie gminy Kalety i pięciu sąsiednich wytyczono malowniczy szlak rowerowy Leśno Rajza (oznaczony zielonym kolorem i symbolem LR). Jego główna pętla liczy ok. 90 km (z trasami dojazdowymi szlak ma 110 km). Trasa sięga z Kalet do Miasteczka Śląskiego, okolic Tarnowskich Gór, miejscowości: Woźniki, Koszęcin, Świerkianiec i Tworóg. Szczególnie ciekawa jest mała pętla wokół jeziora Chechło–Nakło. W kilku miejscach Leśno Rajza łączy się z systemem czterech tras rowerowych wokół Miasteczka Śląskiego. Szlak stanowi jedną z wizytówek Kalet nazwaną Leśnym Zakątkiem Śląska.

foto. archiwum UMWWM w Olsztynie

Zalew Zielona w Kaletach

Przepływająca przez miasto rzeka Mała Panew umożliwiła utworzenie dwóch zbiorników wodnych, których początki sięgają połowy XIV w. Większy ma powierzchnię 60 ha, mniejszy – 20 ha. Otoczone terenami leśnymi, stwarzają doskonałe warunki funkcjonowania bazy turystyczno-wypoczynkowej. Goście korzystają z piaszczystych plaż i wypożyczalni sprzętu wodnego. Do dyspozycji mają: domki kempingowe, zajazd, pole namiotowe, boiska do siatkówki, kort tenisowy, miejsca ogniskowe i do grillowania, a także wypożyczalnię rowerów. W stawach żyją liczne gatunki ryb, a także bobry, żeruje tu wiele gatunków ptaków. W poznawaniu okolicy zalewu pomaga ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza „Zielona Pętla” (9 km).

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Kaletach

Dwór Kiwerskich w Rejowcu Fabrycznym

Miasto powstało w miejscu folwarku, którego właścicielem w połowie XVI w. był sam Mikołaj Rej. Od jego nazwiska wzięto też pierwszy człon swojej nazwy, drugi pochodzi od Cementowni „Firley”, uruchomionej tutaj w 1924 r.

Jedynym oficjalnym zabytkiem miasta jest Dwór Kiwerskich, obecnie siedziba Miejskiego Ośrodka Kultury „Dworek”. Utrzymany w duchu klasycystycznym z elementami romantyzmu, powstał pomiędzy 1890 a 1900 r. Parterowy budynek wzniesiono na planie prostokąta. Bryłę urozmaicają: ganek, płytkie ryzality od frontu i ogrodu oraz piętrowy alkierz, przylegający do krótszego boku. Wokół dworu rozciąga się park (3,4 ha) z ponad tysiącem drzew.

fot. Paweł Soja

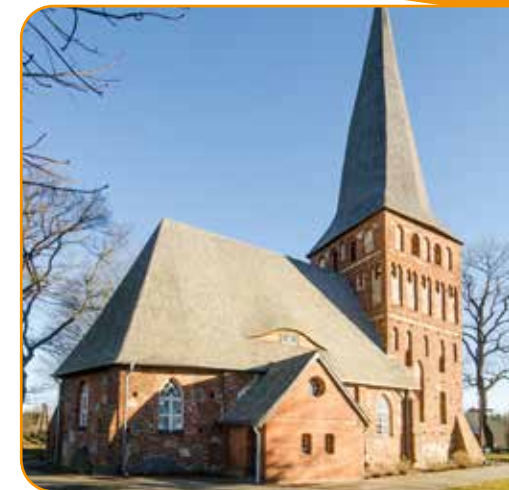
Szlaki turystyczne okolic Rejowca Fabrycznego

W mieście biorą początek dwa szlaki turystyczne, które pozwalają łączyć aktywność fizyczną z poznawaniem dziedzictwa kulturowego regionu. Ich trasy częściowo się pokrywają. Rowerowy Szlak Mikołaja Reja wiedzie z Rejowca Fabrycznego do Krasnegostawu. Łączy miejsca związane ze sławnym literatem. Pieszy Szlak Ariański (64 km) po dotarciu do Krasnegostawu biegnie dalej do Skierbieszowa. Prowadzi przez miejsca, na których odcisnęło piętno życia i działalność arianina Pawła Orzechowskiego (1550-1612). Najciekawsze obiekty obu szlaków to: Wieża Ariańska w Krynicy (być może grobowiec Orzechowskiego), ruiny zamku i dworek w Krupem, zabytki i Muzeum Regionalne w Krasnymstawie.

fot. archiwum Urzędu Miasta Rejowiec Fabryczny

Kościół pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Iwęcinnie koło Sianowa

W Sianowie, który prawa miejskie uzyskał w 1343 r., zachował się średniowieczny układ urbanistyczny i kilka dawnych budowli (m.in. kościół z XVI i XVIII w. oraz ratusz z 1879 r.). Do najciekawszych zabytków w okolicy miasta należy gotycki kościół w Iwęcinnie. Jednonawową świątynię z trójbocznym prezbiterium i masywną wieżą wzniesiono w XIV w. z kamienia i czerwonej cegły. Dach korpusu i spiczasty dach wieży pokryto gontem. Kogucik na szczycie wieży to symbol pobudki i nawrócenia, zapowiadający atrakcję we wnętrzu: malowidło Sądu Ostatecznego na całej powierzchni sufitu (1698 r.). W wyposażeniu dominują barokowe elementy protestanckie z XVII w.: trzypiętrowy ołtarz, ambona, chrzcielnica, ława-konfesjonał. Zachowały się też zabytki średniowieczne (krucyfiks, sakramentarium).

fot. Waldemar Kosowski

Arboretum w Karnieszewicach koło Sianowa

Arboretum powołano do życia w 1881 r. z okazji zjazdu Pomorskiego Towarzystwa Leśnego. Obecnie działa jako ogród botaniczny, a z jego oferty edukacyjnej korzystają dzieci i młodzież oraz studenci ochrony środowiska i biologii z Pomorza Środkowego. Znajdują tu wytchnienie miłośnicy relaksu w bliskim kontakcie z przyrodą. Do dyspozycji mają wiatę edukacyjną, miejsce na ognisko oraz liczne miejsca odpoczynku.

Arboretum powstało w okresie prób wprowadzania do gospodarki leśnej gatunków obcego pochodzenia, szczególnie daglezi zielonej z Ameryki Północnej. Poza tym gatunkiem, w arboretum posadzono wiele innych, m.in.: choinę kanadyjską, żywotnik olbrzymi, cyprysik groszkowy, cyprysik Lawsona, jodłę kaukaską, dąb błotny, dąb czerwony.

fot. Waldemar Kosowski

Kościół pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Rzgowie

Rzgów szczyci się posiadaniem praw miejskich od 1467 r. Za jego najcenniejszy zabytek uznaje się późnorenesansowy kościół z 1630 r., jeden z najstarszych w regionie. Jednonawową świątynię ufundowała kapituła krakowska, do której należało miasto. Szczyty korpusu budowli ozdobiono attykami, a ośmioboczną wieżę zwieńczono hełmem. Wewnątrz zachowała się bogata stiukowa dekoracja sklepień z okresu budowy, a także wyposażenie: barokowy ołtarz główny, ambona i stalle z XVIII w., pięć ołtarzy bocznych z przełomu XVII i XVIII w., organy z końca XIX w. Podczas prac konserwatorskich odkryto tu cenny obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVII w. Nieopodal kościoła zwraca uwagę stuletni metalowy most na rzece Ner. Barwnie oświetlony nocą, stanowi dziś miejsce romantycznych schadzek.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Park im. Adama Mickiewicza w Rzgowie

W ścisłym centrum Rzgowa, w miejscu dawnego rynku (pl. 500-lecia), obecnie rozciąga się urokliwy park, zachęcający do odpoczynku na świeżym powietrzu. Historia tego miejsca, podobnie jak miasta, liczy sobie przynajmniej kilkadziesiąt lat. Wśród atrakcji parku są m.in.: zabytkowa studnia, tron Kazimierza Jagiellończyka, na którym każdy może poczuć się jak król, podświetlane fontanny wbudowane w ciąg piesze. Na dzieci czeka plac zabaw mający formę drewnianego zamku. W centralną aleję wkomponowano daty – najważniejsze dla dziejów Polski oraz miasta. Do aktywności fizycznej na terenie Rzgowa zachęcają również: hala sportowa, place zabaw, boiska, stadion miejski, siłownia pod chmurką, altany, skatepark przy rzece Ner.

fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Rzgowie

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

Największa atrakcja turystyczna miasta, która przyciąga ok. 100 tys. turystów rocznie. Skansen jest malowniczo położony nad rzeką Sierpianicą na powierzchni ponad 50 ha. Na jego terenie odtworzono typową wieś rzędową z 11 zagrodami włościąnskimi z północno-zachodniego Mazowsza. Są tu również: zagroda z Rębowa z wiatrakami, zespół karczemy z karczmą z Sochocina, kuźnię i chałupą kowalą, zespół dworski z parkiem krajobrazowym, dwór z Uniszek Zawadzkich z podobnym parkiem oraz kościół z XVIII w. wraz z dzwonnica.

Obok zabudowań urządzono ogródki warzywne i kwiatowe, sady owocowe, prowadzona jest też uprawa roślin oraz hodowla zwierząt. W muzeum odbywają się liczne imprezy plenerowe (np. „Żniwa w skansenie” czy „Wykopki w skansenie”). Na jego terenie kręcono wiele filmów, m.in. „Ogniem i mieczem”, „Pana Tadeusza”, serial „Stulecie winnych”.

fot. M. Dołasiński

Sierpeckie Jeziórka

Akwen i tereny wokół niego od wielu lat zapewniają warunki do aktywnego wypoczynku i rekreacji mieszkańcom miasta i turystom. Ze zbiornika chętnie korzystają także wędkarze, organizując liczne zawody. Na przełomie lat 60. i 70. ubiegłego wieku na jego środku pojawił się drewniany domek dla łabędzi, który odtąd stał się nieodłącznym symbolem „Jeziórek”. Wokół zbiornika są prowadzone kolejne prace uatrakcyjniające teren. Wymieniono ławki, posadzono drzewa i inne rośliny, zamontowano elementy małej architektury (stół do tenisa stołowego, piłkarzyki, stoły do szachów i leżaki). Wykonano także małą siłownię na świeżym powietrzu i udostępniono dwie gabloty do wypożyczenia książek.

fot. A. Jabłońska

Festiwal i Tydzień Cittaslow

Dobra jakość życia w małym mieście – to naczelną ideą przyświecającą ruchowi Cittaslow. Ważnym elementem takiego życia jest świętowanie, rekreacja i wypoczynek. Oprócz celebrowania dni miast i innych lokalnych uroczystości, członkowie ruchu obchodzą dwa wspólne święta.

Co roku w maju lub czerwcu w wybranej miejscowości należącej do sieci gości Festiwal Cittaslow, w ramach którego swoje walory prezentują wszystkie polskie miasta spod znaku ślimaka. Natomiast pod koniec września w każdym z nich odbywają się imprezy rekreacyjne i kulturalne w ramach Tygodnia Cittaslow.

Głównym punktem programu Festiwalu Cittaslow jest co roku kiermasz, podczas którego na stoiskach promocyjnych rozdawane są materiały przybliżające dzieje i atrakcje turystyczne poszczególnych miast, oferowane są wyroby rękodzieła i sztuki ludowej oraz regionalna żywność. Kiermaszowi towarzyszą konkursy, degustacje i pokazy kulinarne oraz różnorodne działania artystyczne. Tradycją stały się również mecze piłki nożnej pomiędzy reprezentacją miast Cittaslow a lokalnymi sportowcami czy samorządowcami. Uwieńczeniem imprezy jest zazwyczaj koncert z udziałem gwiazdy. W trakcie festiwalu przedstawiciele miast radzą również nad kwestiami istotnymi dla ruchu.

fot. archiwum UMWWM w Olsztynie

Członkowie wspierający i przyjaciele Cittaslow

Członkiem wspierającym ruch Cittaslow od 2007 roku jest samorząd województwa warmińsko-mazurskiego.

W ramach współpracy z nim miasteczka realizują „Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego”.

W 2019 roku do grona członków wspierających dołączył powiat olsztyński (patrz str. 15).

Pierwszym w Polsce „Przyjacielem Cittaslow” jest Grupa Meblowa Szynaka, prowadząca działalność w miasteczkach Cittaslow – Lubawie, Lidzbarku oraz Nowym Mieście Lubawskim.

Kalendarium najciekawszych wydarzeń w miastach Cittaslow

STYCZEŃ

- Koncerty Noworoczne w Głubczycach
- Orszak Trzech Króli w Biskupcu
- Kierunek Gołdap

LUTY

- Zimowa Rejza na Zamek w Nidzicy
- Wyścigi wraków Parszywa Wrak Race w okolicach Rzgowa (także: kwiecień, czerwiec, sierpień, listopad)

KWIECIEŃ

- Jarmark Wielkanocny w Nowym Mieście Lubawskim
- Wystawa Rzgowskich Kronik

MAJ

- Olsztyńska Majówka

MAJ/CZERWIEC

- Międzynarodowy Festiwal Chóralny im. ks. Edmunda Szymańskiego w Murowanej Goślinie
- Festiwal Cittaslow
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie

CZERWIEC

- Międzynarodowe Dni Regionu Bartoszyce
- Jazzteatral/Dżeztival w Dobrym Mieście (koncerty okołojazzowe)
- Dni Górowa Haweckiego
- Wojewódzki Przegląd Kapel i Zespołów Śpiewających w Jezioranach
- Festiwal Serów Farmerskich i Tradycyjnych w Lidzbarku Warmińskim
- Dni Nowego Miasta Lubawskiego
- Dni Ornety
- Rodzinny Piknik na Trawie w Pasymiu
- Wystawa Twórców Ludowych i Rzemiosła Artystycznego Pogranicza Polsko-Czeskiego w Prudniku
- Spartakiada Przedszkolaka w Rejowcu Fabrycznym
- Noc Świętojańska w Sępopolu
- Dni Wydmín

- Dni Nowego Dworu Gdańskiego
- Braniewski Bieg Małego Twardziela w Braniewie
- Festiwal Zdrowia w Gołdapi
- Milko Mazury MTB Etap 7 Lidzbark Welski – Wyzwanie Weltrack

CZERWIEC/LIPIEC

- Dni Braniewa

LIPIEC

- Dni Barczewa
- Dni Bisztyńska
- Ekoloymja – Festiwal Kultury Ukraińskiej w Górowie Haweckim
- Dni Lidzbarka
- Jarmark Św. Jakuba w Murowanej Goślinie
- Festyn Lipcowy w Rejowcu Fabrycznym
- Miodobranie w Skansenie w Sierpcu
- Dni Nidzicy
- Dni Reszla

LIPIEC/SIERPIEŃ

- Pasymskie Koncerty Muzyki Organowej i Kameralnej
- Reszelskie Koncerty Muzyki Organowej i Kameralnej
- Lidzbarskie Wieczory Jazzowe (Lidzbark Warmiński)

SIERPIEŃ

- Warmińska Uczta Pierogowa w Biesowie koło Biskupca
- Urodzinowa Działdowska Dycha (bieg uliczny) w Działdowie
- Jarmark Sztuki Rękodzieła w Dobrym Mieście
- Festiwal Pogranicza Kartaczewo w Gołdapi (festyn kulinarny)
- Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry w Lidzbarku Warmińskim
- Dni Lubawy
- Lubawska Dycha (impieza biegowa)
- Regionalne Święto Ziół w Olsztynku
- Festiwal „Łań Kultura” w Ornecie
- Dni Dziedzictwa Ornety
- Festiwal Kultury Średniowiecza Masuria w Rynie

- Ryńskie Smalcowanie z Ogórczeniem w Rynie (festyn kulinarny)
- Folk Film Festiwal w Sianowie
- Widowisko historyczne Godzina „W” w Sianowie (rekonstrukcja walk powstania warszawskiego)
- Wydmínski Jarmark Kultury Ludowej w Wydmínach
- Kaszelański Festiwal Smaków w Sierpcu
- Letni Koncert Kameralny w Jezioranach
- Nidzickie Targi Rzemiosła w Nidzicy
- ERROR – Festiwal Rockowy w Barczewie

WRZESIEŃ

- Tydzień Cittaslow – we wszystkich miastach należących do sieci
- Sportowo-Rekreacyjny Piknik Rodzinny z cyklu „Dni Osadnika” w Bartoszykach
- Dożynki Gminne w Bisztyńsku
- Dożynki Gminne w Sępopolu
- Konny korowód dożynkowy w gminie Rzgów
- Memoriał im. Stanisława Szody (wyścig kolarski) w okolicach Prudnika
- Regionalne Święto Jabłka w Lubawie
- Dożynki Gminne – co roku w innym sołectwie gminy Nowy Dwór Gdański

PAŹDZIERNIK/LISTOPAD

- Głubczyckie Dni Kultury

GRUDZIEŃ

- Ogólnopolski Młodzieżowy Festiwal Piosenki Hoffer Superhit Festival w Działdowie
- Warmiński Jarmark Święteczny Cittaslow w Biskupcu
- Wigilia Miejska w Reszlu

